

Bu sayımızda

**Bakıda və Naxçıvanda
təhsil müəssisələrinin yeni
binaları istifadəyə verilib**

→səh.2

**Elmi milli sərvət
sayan cümhuriyyət**

→səh.6

**Validəyn-müəllim
əməkdaşlığının məktəbin
nüfuzunda rolu**

→səh.8

**Diferensiallaşdırma,
fərdi yanaşma,
humanistləşdirmə
prinsipləri**

→səh.8

Bilik hərəkəti

Respublika fənn olimpiadaları məqsədinə çatır

Baş vurduğumuz həftə ölkə əhəmiyyətli hadisə ilə yadda qaldı: Respublika fənn olimpiadaları qaliblərinin mükafatlandırılması mərasimi keçirildi. Təhsil naziri Ceyhun Bayramov, millət vəkilləri, bir sıra dövlət qurumları, qeyri-hökumət təşkilatları və təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, tanınmış ziyalılar, münisiflər heyətinin sədrləri və üzvləri, olimpiada qalibləri, təhsil ictimaiyyətinin nümayəndələrinin qatıldığı tədbirdə unudulmaz anlar yaşandı. Xüsusən də onlar üçün. Uğura gedən yolu olimpiadalara hazırlıq və iştirak prosesindən keçən, qalib olaraq önə çıxan yeniyetmələr üçün. Hər biri uğurları ilə həm özünün, həm də təmsil etdiyi ölkənin parlaq gələcəyindən xəbər verir. Necə ki, Mübariz Qarayev Meksikada, Samir Babayev Amerikada, Məsud Əfəndiyev Kanadada və onlarla deyil, yüzlərlə azərbaycanlı olimpiada qalibi ölkəmizdə və onun hüduqlarından kənarda nailiyyətlərini davam etdirirlər. Olimpiada təcrübəsindən böyük qürurla danışan bu bilik qəhrəmanlarının builki davamçıları isə nə az, nə çox, düz 298 nəfərdir. Onlardan 45 nəfər qızıl, 89 nəfər gümüş, 142 nəfər bürünc medal qazanıb. Naxçıvan MR-dən isə builki olimpiadanın 22 qalibi var.

→Ardı səh.3

Məktəb həyatının dəbdəbəsi

Dəbdəbəli həyat, bahalı əyləncələr günümüzün aktual məsələlərindədir. Belə ki, əvvəlki illərdən fərqli olaraq, əksəriyyət maddi durumu imkan versə də, verməyə də, dəblə ayaqlaşmağa, necə deyirlər, “qonşudan geri qalmaq” çalışır. Təmtəraqlı tədbirlərə marağ göstərənler arasında yeniyetmə və gənclərə daha çox rast gəlinir. Bu marağ istər-istəməz məktəbə və məktəbliyə də təsir edir. Böyük əyləncə mərkəzlərində təntənəli bayramlar, təmtəraqlı ad günü mərasimləri, bahalı hədiyyələr, buraxılış gecələri, məzun kitabçası çəkilişləri, qısametrajlı filmlər və kliplər üçün həтта rejissorlara verilən

sifarişlər, dekorasiyalar, məktəbliləri əyləndirmək üçün dəvət edilən tanınmış müğənnilər, məşhur aparıcılar günümüzün acı reallığıdır. Təəssüf doğuran ən önəmli məqam isə ondan ibarətdir ki, dəbdəbəli tədbirlərə məktəblilərin cəlbə birinci sinif şagirdlərindən də yan keçmir və belə nümunələrin sayı artıqca, istəmədən də olsa, bu axına qoşulanların sayı günü-gündən çoxalır.

Düzdür, hər valideyn arzulayır ki, övladı yaxşı yaşasın, dostlarının irəli sürdüyü hər təşəbbüsə qoşulsun və bu, onların hüququdur. Lakin gəlin görək, sadaladıqlarımızı təmin etməyə bütün valideynlərin gücü çatır mı? Məsələnin

maddi tərəfi qalsın bir yana, belə məktəb həyatı məktəblilərin şəxsiyyət kimi formalaşmasına necə təsir göstərir? Suallarımıza cavab tapmaq məqsədilə təhsil ocaqlarına üz tutduq. Məsələ ilə bağlı prosesin həm iştirakçıları, həm də müşahidəçiləri ilə söhbətləşdik.

Tədbirlərə gedə bilməyən uşaq və bunun onun həyatında buraxdığı iz

Bakının Nərimanov rayonunda yerləşən məktəblərin birində təhsil alan, şərti olaraq Xumar adlandırdığımız III sinif şagirdi ilə söhbətləşdik. Xumarın

sinif yoldaşları sonuncu dəfə Novruz bayramı münasibətilə yığılıb. Bahalı restoranların birində təşkil edilən həmin yığıncağa Xumar qatıla bilməyib. Sizcə, niyə? Başını aşağı dikərək utancaq halda səbəbini belə izah edir: “Qardaşımın eyni sinifdə oxuyur. İkimizin də bu tədbirdə iştirak etməyimiz üçün valideynim ikiqat pul xərcləməli idi. Atamla anam pullarının olmadığını dedilər. Bu səbəbdən də biz bu tədbirə gedə bilmədik”.

Ancaq restorandakı tədbirdə çəkilən şəkillərə baxıb və sinif yoldaşlarının o gün çox əyləndiyini deyir.

→Ardı səh.4

Türkiyə əcnəbi tələbələrin sayını 350 minə çatdıracaq

Türkiyə universitetlərində təhsil alan əcnəbi tələbələr ölkə ərazisində işləmək hüququ qazanacaq. Bu barədə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Beynəlxalq Tələbə Dərnəkləri Federasiyasının (UDEF) yekun toplantısında bildirib. Onun sözlərinə görə, əvvəllər əcnəbi tələbələrə işləmək icazəsi verilmirdi, indi onlara belə bir icazənin verilməsi ilə bağlı çox mühüm razılışma əldə olunub. “Artıq bu məsələ üzrə işlər tamamlanmaq üzrədir. Ümid edirik ki, biz yaxın vaxtlarda həm tələbələrin, həm də məzunların işlə təmin olunması məsələsini həll edəcəyik”.

Əcnəbi tələbələrə münasibətdə daha bir yenilik onların tibbi sığortası ilə bağlıdır. Prezident R.Ərdoğan qeyd edib ki, ölkəmizə gələn bütün əcnəbi tələbələr əvvəlkilərdən fərqli olaraq 3 ay gözləmədən dərhal universal tibbi sığorta sistemində daxil olacaqlar. Bundan başqa, artıq sığortalanan tələbələr üçün gecikdirilmiş faiz dərəcələri də ləğv olunacaq.

Türkiyə prezidenti əlavə edib ki, ölkənin ali məktəblərində təhsil alan əcnəbi tələbələrin sayı da artırılacaq. “Hazırda Türkiyə dövləti hesabına 115 min əcnəbi tələbə təhsil alır. Dünyanın hardasa bütün ölkələrindən tələbələrımız var. Hədəfimiz ölkəmizdəki qonaq tələbə sayını 350 minə çatdırmaqdır. Bununla da dünyada ən çox əcnəbi tələbəsi olan ilk 5 ölkə arasına daxil olacağıq. Hədəfimiz budur”.

Digər mühüm məsələlərdən biri Türkiyə ali məktəblərinin bitirərək vətənlərinə qayıdan əcnəbilərə sıx əlaqələrinin qurulmasıdır. “Keçmişdən ölkəmizdə yüz minlərcə əcnəbi təhsil alıb və öz ölkələrinə döntüblər. Təhsildən sonrakı dövrdə isə bizim onlarla hər hansı əlaqələrimizin davam etməsi üçün heç bir mexanizm qurulmayıb. Əcnəbi tələbələrımızın sayı təqib edilməyəcək dərəcədə çoxdur”, - deyər prezident bildirib.

Savadlı jurnalistika

Bu günlərdə diqqətimi Rusiya internet-media qurumlarından birinin açdığı maraqlı polemika cəlb etdi. Mövzu bu idi: jurnalist olmaq üçün müvafiq təhsil almaq vacibdir, ya yox? Müzakirələrin tarixi üç il əvvələ (12 fevral 2015-ci il) gedib çıxa da, problem aktuallığını saxlamaqdadır, ələlxüsus da bizim üçün. Razılışmayan az adam tapılır ki, hazırda Azərbaycanda jurnalistikanın bir sıra istiqamətləri, misal üçün, araşdırmaçı, reportyorluq tamamilə sıradan çıxıb. Adları barmaqla sayılacaq veteran jurnalistlərdən bir neçə nəfəri qeyd etmək olar ki, bu istiqamətləri yaşadırlar. Ancaq xüsusilə internet-mediyanın təsir dairəsinin genişlənməsi ilə əlaqədar belə demək mümkündürsə, “tənbel jurnalistika” daha “populyar”dır: xəbər oğurluğu, minimum yaradıcılıq, köçürmə və az qala “gözə girən” savadsızlıq.

Qayıdaq bir daha yazının əvvəlinə: Rusiyada münasibət öyrənilən əksər top-jurnalistlərin jurnalistika təhsili yoxdur. Onların bəziləri belə qənaətdədir ki, buna heç ehtiyac da duyulmur. Kimisi tarix-ədəbiyyat, kimisi fəlsəfə, eləsi var həтта kimya fakültəsinin məzunudur.

Səh.9

→Ardı səh.7

Bilik və bacarıqların sintezi

Məktəbdənkənar fəaliyyətdə intellektual oyunların önəmi artır

Müasir dövrün reallıqları gələcəyin təminatçıları olacaq yüksəkixtisaslı, bilik və bacarıqlara malik, dövrün çağırışlarına çevik cavab verə biləcək insan kapitalının formalaşdırılmasını tələb edir. Artıq heç kimə sirs deyil ki, sürətlə dəyişən innovasiyalar əsrində əsas hərəkətverici qüvvə olaraq gənclərin intellektual qabiliyyətlərinin inkişaf etdirilməsi xüsusi önəm daşıyır. Bu mənada təhsil müəssisələrində və məktəbdənkənar fəaliyyət sahəsində şagirdlərin elm və mühəndisliyə həvəs və marağını artıran müxtəlif bilik yarışlarının keçirilməsi əsas hədəflərdən biri kimi çıxış edir.

Dediklərimizin əyani nümunəsini

mayın 12-də “ADA” Universitetində keçirilən “Hidro dinamika: suyun səyahəti” mövzusunda həsr edilmiş “FIRST LEGO League (FLL) Azərbaycan” mühəndislik və robototexnika yarışında müşahidə etmək olardı. Həmin gün “ADA” Universiteti növbəti innovativ elmi layihəyə ev sahibliyi edirdi. Ölkəmizin dövlət və özəl ümumtəhsil məktəblərinin şagirdlərindən ibarət komandalar elmi bilik və mühəndislik bacarıqlarının nümayişinə çıxmışdılar. Bilik və bacarıqların sintezinin əyani göstəricisi olan yarışmada elm və mühəndislik yolunda öz titrək addımlarını atan şagirdlərin həyəcan və sevinci onların üzlərindən hiss olunurdu. Yarışmada iştirak

edən 12 komanda dörd kateqoriya - əsas dəyərlər, layihə təqdimatı, robot dizaynı və robot yarış üzrə güclərini sınaırdı. Şagirdlər ərsəyə gətirdikləri layihələri 3 turda onlara ayrılmış 2.5 dəqiqə ərzində münisiflər heyəti qarşısında nümayiş etdirirdilər.

Şagirdlər əyləncəli bir mühitdə elmi və texnoloji xarakterli problemləri qaldırır və onların həlli yollarını araşdırmağa cəhd edirdilər. Uşaqlar gələcək həyatımızda robotların hökmran olacağını fərqindədirlər, lakin bu gün yaratdıqları kiçik robotlar onlara tabedir. Onlar ərsəyə gətirdikləri robot qurğularını idarə etməklə öz fantaziyalarını, düşüncələrini ortaya qoyurdular.

Tədbirin moderatorluğunu yüksək səviyyədə təmin edən İlahə Şıxlinskayanın bir məlumatı isə şagirdlərimiz üçün əsl sürpriz oldu. 2005-ci ildə ölkəmizdə ilk dəfə keçirilmiş bu yarışmanın

istiqamətli olmuş azərbaycanlı məktəbi Rüstəm Həşimov indi Facebook-un qurucusu Mark Zukerberqin ofisində işləyir. Bu fakt intellektual yarışmaların şagirdlərimizin gələcək uğur hekayələri yazmasında ən yaxşı motivasiya kimi qiymətləndirilə bilər.

İntellektual oyunlar mənimsəməni 35-40 faiz yüksəldir

Yarış iştirakçıları salamlayan təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov öz çıxışında gənclərin inkişafında bu cür intellektual yarışların böyük əhəmiyyət daşıdığını qeyd edib: “Bir çox ölkənin təcrübəsinə baxsaq görərik ki, intellektual oyunlarla məşğul olan uşaqların mənimsəmə faizləri 35-40 faiz yüksəkdir.”

→Ardı səh.4

Dünyada ilk Blokçeyn Universiteti fəaliyyətə başlayacaq

Xaləddin Rzayev:

“Bu universitetin əsas xüsusiyyəti
heç bir fiziki vahidinin olmamasıdır”

Səh.9

→Ardı səh.7

İngilis dilini öyrənənlər üçün dərs nümunələri

LearnEnglish

On your bike

by Jorge Solis (amended by Jon Porter)

The bicycle was invented 200 years ago. So why have sales suddenly boomed in the UK? Why are so many people choosing to change their lifestyles?

Sporting success

Cycling has become more popular in the UK recently for a number of reasons. One of those must be the British cycling success at both the Beijing Olympic Games in 2008 and the London Olympic Games in 2012. Sir Chris Hoy won three gold medals in Beijing and another two in London. He is the most successful Olympic cyclist of all time. He and Sir Bradley Wiggins, another Olympic gold-winning cyclist at London and Britain's only ever winner of the Tour de France, both have seven Olympic medals, making them the most successful British Olympians of all time. And with mountain biking and BMXing also big in the UK, it's no surprise that the Tour of England road race was relaunched in 2009.

'Touring Tony'

Cycling is not just a sport though, and Tony is just one of the many people who like to cycle long distances because they want to enjoy the natural beauty of the UK. He belongs to Sustrans, a volunteer organisation created in the 1980s. Sustrans has combined quieter roads, disused railway tracks and bridleways to create the National Cycle Network of designated cycle-friendly routes spanning cities and countryside. The best known of these routes is the 140-mile C2C ('sea to sea' or 'coast to coast'). An average of 15,000 cyclists follow the whole route every year (and hundreds of thousands do shorter sections of it). Tony has been riding this route for a few years now, along with his local friends. They do it to raise money for charity, but also because they enjoy the views across England's scenic landscapes and like to get away from the hustle and bustle of the city.

'Commuting Connie'

Connie lives and works in London and, like half a million Londoners every day, she travels to and from work by bike. Since the introduction of the Congestion Charge (where drivers pay to bring a car into the centre of London during working hours) in 2003, the capital city has seen an almost 50 per cent increase in the number of people commuting by bike. The resultant reduction of car traffic means that cycling is safer. Connie says that cycling to work takes the same amount of time as it would by bus or tube (London's underground train system). Biking is cheaper too, and keeps her fit.

The growth in cycling can partly be attributed to the launch in 2010 by Transport for London (TfL) of the Barclays Cycle Hire system (Santander Cycles since April 2015) throughout the city's centre. Bikes are 'stationed' around the city and regular users of the scheme can register on the TfL website and buy access for 24 hours, 7 days, or one year. Users are then posted a key to release the locking systems on the bikes. In the year 2014 more than ten million journeys were made.

Of course, London isn't the only place where cycling has taken off: people cycle to work in towns and cities across the UK. In 2008, in order to promote the benefits of cycling more widely, the UK government organised a competition to select the country's first 'cycling town'. The city of Bristol won and received money to improve its cycling infrastructure – more cycle lanes and increased parking spots for bikes, etc. – and make cycling on roads generally safer.

'Eco Nigel'

Nigel is a campaigner. In addition to travelling to and from work by bicycle, doing some charity rides and generally enjoying cycling, Nigel runs a local campaigning group and helps organise the 'critical commute' – where cyclists gather every last Friday of the month and cycle into work together. For Nigel, cycling is about saving the planet – a cost-effective way of reducing our carbon footprint today. He regularly writes to his Member of Parliament, to ask her to support his campaign. He writes letters to the local newspaper to explain the benefits of cycling and lobby for better cycling infrastructure, and takes part in demonstrations and activities to show the public what cycling is all about.

Activity 1: Vocabulary

Find the words or phrases in the article which match these definitions:

- risen rapidly
- designed especially for cyclists
- a large amount of activity and noise in a crowded place
- travelling to and from work
- the amount of pollution created by a person or business

Activity 2: Name the cyclist

According to the article, who do the statements below refer to: Tony, Connie or Nigel?

More than one answer is sometimes possible.

- Cycles because of their interest in the environment
- Cycles to work
- Is a member of an organised cycling group
- Cycles because of financial considerations
- Cycles to escape city life
- Wants to change the lives of others

Activity 3:

Who in the article is described by the terms below: Chris, Tony, Connie or Nigel?

More than one answer is sometimes possible.

- a nature lover
- a fundraiser
- a medal winner
- an eco-warrior
- a city worker
- a letter writer

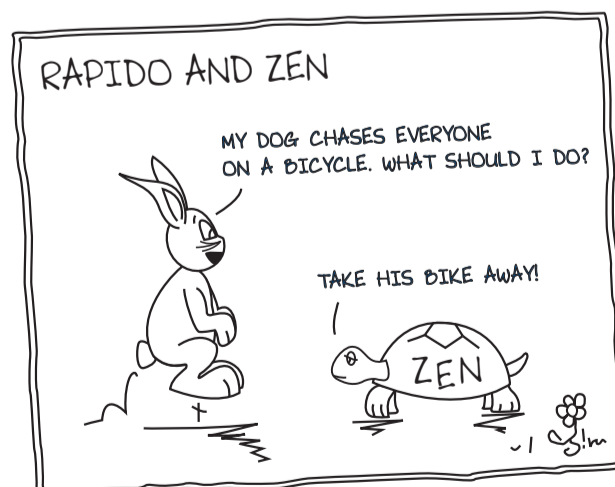
Fun corner

For each set of words, choose the one that is related to a bicycle.

1 a handlebars	b coat hanger	c handles
2 a seat	b chair	c saddle
3 a bell	b trumpet	c cymbal
4 a paddles	b puddles	c pedals
5 a stops	b brakes	c breaks
6 a rubber	b tyre	c pneumatic
7 a chain	b locket	c bracelet
8 a spokes	b spikes	c sparks

Word(s) of the day

'On your bike' is a slang phrase used to tell someone to get lost or go away.

- Answers**
- Activity 1**
1 Tony, Nigel
2 Tony, Nigel
3 Chris
2 cycle-friendly
3 hustle and
4 commute
5 carbon
footprint
- Activity 2**
1 a
2 c
3 a
4 c
5 b
6 b
7 a
8 a
- Activity 3**
1 Tony, Nigel
2 Tony, Nigel
3 Chris
4 Nigel
5 Connie
6 Nigel

Want to find more learning activities?
Visit www.britishcouncil.org/learnenglish

Send your feedback to learnenglishprint@britishcouncil.org

© British Council 2016